

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

Вища освіта і наука

науково-аналітичний огляд

№ 1 (січень) 2022 р.

Вища освіта і наука : науково-аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. А. В. Козонущенко ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : [б. в.], 2022. – № 1 (січень). – 36 с.

Науково-аналітичний огляд представляє публікації з історії та сьогодення й перспектив розвитку сучасної вищої освіти та науки, як в Україні, так і за її межами.

Цей покажчик репрезентує матеріали з поточних надходжень до фондів Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича: монографії та навчальну літературу, статті з періодичних видань й конференцій.

Розраховано на освітян, науковців, викладачів, студентів й фахівців з бібліотечно-інформаційної галузі.

Зміст

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні	4
<i>Закони України. Постанови Верховної Ради України .....</i>	<i>4</i>
<i>Укази та розпорядження Президента України .....</i>	<i>5</i>
<i>Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України .....</i>	<i>5</i>
<i>Накази інших міністерств і відомств України .....</i>	<i>6</i>
Історія вищої освіти і науки	7
Вища освіта і наука за кордоном	7
Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти.....	10
Вища освіта і наука в Україні	12
<i>Якість освіти, академічна доброчесність .....</i>	<i>14</i>
<i>Вступ до ЗВО, зовнішнє незалежне оцінювання .....</i>	<i>16</i>
Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи	16
<i>Київський національний університет імені Тараса Шевченка .....</i>	<i>18</i>
<i>Маріупольський державний університет .....</i>	<i>18</i>
<i>Національна академія наук України .....</i>	<i>19</i>
<i>Національна академія педагогічних наук України .....</i>	<i>19</i>
<i>Національний авіаційний університет .....</i>	<i>19</i>
<i>Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" .....</i>	<i>19</i>
<i>Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова .....</i>	<i>20</i>
<i>Національний університет "Києво-Могилянська академія" .....</i>	<i>20</i>
<i>Національний університет "Львівська політехніка" .....</i>	<i>20</i>
<i>Національний університет "Острозька академія" .....</i>	<i>21</i>
<i>Полтавський державний медичний університет .....</i>	<i>21</i>
<i>Полтавський університет економіки і торгівлі .....</i>	<i>21</i>
<i>Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького .....</i>	<i>21</i>
Учасники навчально-виховного процесу	22
<i>Викладачі .....</i>	<i>22</i>
<i>Студенти .....</i>	<i>23</i>
Вища освіта: окремі предмети, галузі.....	23
Управління в системі вищої освіти та ЗВО	31
Список книжкових видань, матеріали з яких розміщено в огляді (монографії, підручники, навчальні посібники, матеріали конференцій тощо)	33
Список видань, матеріали з яких розміщено в огляді	34

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні

Закони України. Постанови Верховної Ради України

1. **Про відзначення** пам'ятних дат і ювілеїв у 2022–2023 роках : постанова Верховної Ради України від 17 грудня 2021 року № 1982-IX // Урядовий кур'єр. – Київ, **2021**. – 31 груд. (№ 252). – С. 6–8.

2. **Про внесення** змін до деяких законів України щодо військової освіти та науки : Закон України від 17 грудня 2021 року № 1986-IX // *Голос України*. – Київ, **2022**. – 6 січ. (№ 2). – С. 19; Те саме // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 19 січ. (№ 10). – С. 9.

3. **Про внесення** змін до Закону України "Про освіту" щодо вдосконалення науково-методичного забезпечення освіти та якості навчальної літератури : Закон України від 14 грудня 2021 року № 1951-IX // *Голос України*. – Київ, **2022**. – 5 січ. (№ 1). – С. 4; Те саме // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 13 січ. (№ 5). – С. 7.

4. **Про внесення** змін до Постанови Верховної Ради України "Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України студентам вищих навчальних закладів" щодо зміни розміру іменних стипендій Верховної Ради України студентам вищих навчальних закладів : постанова Верховної Ради України від 17 грудня 2021 р. № 1987-IX // *Голос України*. – Київ, **2021**. – 18 лист. (№ 218). – С. 13.

5. **Про внесення** змін до постанови Верховної Ради України "Про встановлення іменних стипендій Верховної Ради України студентам вищих навчальних закладів щодо зміни розміру іменних стипендій Верховної Ради України та уточнення окремих термінів : постанова Верховної Ради України від 17 грудня 2021 р. № 1987-IX // *Голос України*. – Київ, **2021**. – 29 груд. (№ 248). – С. 13.

6. **Про внесення** змін до Постанови Верховної Ради України "Про заснування соціальних стипендій Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей" щодо

підвищення розміру соціальних стипендій Верховної Ради України та уточнення деяких положень : постанова Верховної Ради України від 17 грудня 2021 р. № 1988-ІХ // Голос України. – Київ, **2021**. – 18 лист. (№ 218). – С. 13.

7. **Про внесення** змін до Постанови Верховної Ради України "Про заснування соціальних стипендій Верховної Ради України для студентів вищих навчальних закладів з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей" щодо підвищення розміру соціальних стипендій Верховної Ради України та уточнення деяких положень : постанова Верховної Ради України від 17 грудня 2021 р. № 1988-ІХ // Голос України. – Київ, **2021**. – 29 груд. (№ 248). – С. 13.

Укази та розпорядження Президента України

8. **Питання** Ради з молодіжних питань : Указ Президента України від 17 січня 2022 року № 14/2022 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 19 січ. (№ 10). – С. 4.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України

9. **Деякі** питання присудження (позбавлення) наукових ступенів : постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, **2021**. – № 12. – С. 73–94.

10. **Про внесення** зміни до пункту 13 Порядку призначення і виплати стипендій : постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 46 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 28 січ. (№ 17). – С. 4.

11. **Про затвердження** плану заходів щодо створення мережі екзаменаційних центрів на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2021 року № 1744-р // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 11 січ. (№ 3). – С. 7.

12. **Про затвердження** Положення про програмно-апаратний комплекс "Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту" : постанова Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2021 року № 1255 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, **2021**. – № 12. – С. 5–12.

13. **Про затвердження** Порядку залучення педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників та інших фахівців до проведення зовнішнього незалежного оцінювання : постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2015 року № 222 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, **2021**. – № 12. – С. 66–72.

14. **Про затвердження** Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії : постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 27 січ. (№ 16). – С. 8–9.

15. **Про призначення** соціальних стипендій Верховної Ради України студентам закладів вищої освіти з числа дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей на 2022 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2021 року № 1798-р // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 11 січ. (№ 3). – С. 11.

Накази інших міністерств і відомств України

16. **Про введення** в дію Рішення оперативного штабу Міністерства охорони здоров'я України з реагування на ситуації з поширення інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом вакцинації від 01 жовтня 2021 року : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 13 жовтня 2021 р. № 2234 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, **2021**. – № 11. – С. 3–6.

17. **Про затвердження** протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) :

постанова головного державного санітарного лікаря від 26 серпня 2021 р. № 9 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, 2021. – № 11. – С. 7–13.

Історія вищої освіти і науки

18. **Губарець В.** Вища освіта, здобута за межами рідного краю (1921–2000 рр.) / В. Губарець // Вища школа. – Київ, 2021. – № 11 (207). – С. 31–39.

19. **Розум** за "залізною завісою": українська філософія часів пізнього СРСР і світова наука / А. Лой, І. Давіденко, К. Мирошник, Д. Попіль // Sententiae. – Вінниця, 2021. – Т. 40, № 2. – С. 161–183.

20. **Voshchevska O.** Correlation of emotional intelligence and leadership qualities of university teachers / O. Voshchevska // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2021. – Вип. 2. – С. 28–35.

Висвітленню концептуальних засад побудови та розвитку вищих педагогічних навчальних закладів України на початку ХХ століття.

Вища освіта і наука за кордоном

21. **Гузенко О.** Впровадження SMART-технологій в освітній процес: опис зарубіжного досвіду / О. Гузенко // Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі : монографія / [Н. М. Атрощенко та ін.] ; за заг. ред. Г. Л. Єфремової ; М-во освіти і науки України, Комунал. заклад, Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Суми, 2021. – С. 174–192.

22. **Попова А.** Роль професійних організацій у системі фахового розвитку соціальних працівників: досвід Канади / А. Попова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, 2021. – Вип. 2. – С. 50–62.

23. **Тарабан Ю. В.** Концептуальні основи теологічної освіти в університетах Федеративної Республіки Німеччини / Ю. В. Тарабан, А. А. Сбруєва // Євроінтеграційний потенціал теологічної освіти: досвід університетів Німеччини та України / Тарабан Ю. В., Сбруєва А. А. ; за заг. ред. М. А. Бойченко ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, **2021**. – С. 53–66.

24. **Тарабан Ю. В.** Нормативні основи теологічної освіти в університетах Федеративної Республіки Німеччини / Ю. В. Тарабан, А. А. Сбруєва // Там само. – С. 69–82.

25. **Тарабан Ю. В.** Організаційні основи теологічної освіти в університетах ФРН / Ю. В. Тарабан, А. А. Сбруєва // Там само. – С. 82–113.

26. **Тарабан Ю. В.** Порівняльний аналіз особливостей підготовки фахівця з теології в університетах України та Німеччини / Ю. В. Тарабан, А. А. Сбруєва // Там само. – С. 149–158.

27. **Тарабан Ю. В.** Рекомендації щодо творчого використання позитивного досвіду діяльності теологічних факультетів німецьких університетів для вдосконалення підготовки фахівців-теологів в Україні та підвищення євроінтеграційного потенціалу досліджуваного процесу / Ю. В. Тарабан, А. А. Сбруєва // Там само. – С. 168–173.

28. **Тригубенко М. В.** Зарубіжний досвід правового забезпечення державного регулювання наукової діяльності / М. В. Тригубенко // Наука і правоохорона. – Київ, **2021**. – № 2 (52). – С. 80–87.

29. **Чурсанова М.** Досвід використання технологій дистанційного навчання в освітньому просторі Європи під час пандемії COVID-19 / М. Чурсанова, Ф. Гарєєва, Д. Савченко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 63–74.

30. **Швець В.** Свобода особистості у країнах Європи з позицій математики / В. Швець // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 40–44.

Автор відстоює думку, що головне для людини у житті – свобода і повага. Чи є правильним є наш шлях у Європу в пошуках свободи? Чи можна свободу виміряти

так, щоб сказати, що у цій країні вона більша, а у цій – менша? Єдина наука, яка дає інструмент для такого порівняння, – математика, що починається з числа.

31. **Drygas P.** Wdrozenie Ustawy 2.0 na Uniwersytecie Warszawskim – reforma uczelnicy nowy podzial wladzy? / P. Drygas // Przegląd socjologiczny. – Lodz, **2020**. – Т. 69/4. – S. 9–35.

Про імплементацію нового Закону про вищу освіту у Варшавському університеті.

32. **Durdas A.** University education in the french republic: structure and legal framework / A. Durdas // The Modern Higher Education review : international journal. – Kiev, **2019**. – N. 4. – С. 57–65.

Університетська освіта у французькій республіці: структура та законодавча база.

33. **Dziedziczak-Foltyn A.** Uniwersytet i jego reformy – socjologicznie zorientowany przegląd literatury przedmiotu z lat 2019–2020 / A. Dziedziczak-Foltyn // Przegląd socjologiczny. – Lodz, **2020**. – Т. 69/4. – S. 179–187.

Університет та його реформа – соціологічно орієнтований огляд літератури за 2019–2020 роки.

34. **Pontian K.** Critical analysis on the benefits and challenges of higher education internationalisation: case of China / K. Pontian // The Modern Higher Education review. – Kiev, **2019**. – N. 4. – С. 86–100.

Критичний аналіз переваг і викликів інтернаціоналізації вищої освіти: досвід Китаю.

35. **Rapti S.** Reading differences between greek dyslexic and non-dyslexic university students in Greece / S. Rapti, G. Pavlidis // The Modern Higher Education review. – Kiev, **2019**. – N. 4. – С. 101–120.

Особливості читання студентів з дислексією у вищих навчальних закладах Греції.

36. **Wasielewski K.** Młodzież wiejska na polskich uniwersytetach – dynamika zmian w latach 2006–2018 / K. Wasielewski // Przegląd socjologiczny. – Lodz, **2020**. – Т. 69/4. – S. 115–134.

Сільська молодь в польських університетах – динаміка змін у 2006–2018 роках.

37. **Zakharchuk N. V.** Saskatchewan-Ukraine Relationships in Education: History, Current State, and Prospect / N. V. Zakharchuk // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ, **2021**. – Вип. 147. – С. 4–17.

Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти

38. **Сбруєва А. А.** Автономізація менеджменту вищої школи у ЄПВО. Проект ATHENA Результати для України / А. А. Сбруєва // Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. / Сбруєва А. А. ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, **2021**. – С. 178–188.

39. **Сбруєва А. А.** Актуальні компетентності, необхідні на ринку праці в умовах суспільства знань. Європейська та українська національна рамки кваліфікацій / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 93–101.

40. **Сбруєва А. А.** Виміри змін у національних системах вищої освіти країн-членів Болонського клубу у контексті реалізації реформ [політичний, соціальний, академічний, культурний виміри] / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 216–234.

41. **Сбруєва А. А.** Етапи розвитку Болонського процесу / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 207–216.

42. **Сбруєва А. А.** Етапи розвитку наукової й інноваційної місії університетів світу / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 122–128.

43. **Сбруєва А. А.** Етапи розвитку освіти підвищеного рівня в Європі, світі та в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 40–43.

44. **Сбруєва А. А.** Етапи формування європейського виміру ЗЯВО [Забезпечення якості вищої освіти] / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 122–128.

45. **Сбруєва А. А.** Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 9–28.

46. **Сбруєва А. А.** Ключові поняття теми та чинники розвитку інноваційного менеджменту вищої школи у глобальному контексті / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 175–178.

47. **Сбруєва А. А.** Масовізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 86–92.
48. **Сбруєва А. А.** Менеджмент міжнародної діяльності університету: світовий досвід / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 195–200.
49. **Сбруєва А. А.** Моделі університету та їх теоретичне обґрунтування / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 56–59.
50. **Сбруєва А. А.** Національні моделі взаємодії освітньої та наукової діяльності університету / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 128–129.
51. **Сбруєва А. А.** Особливості функціонування структур зовнішнього та внутрішнього ЗЯВО в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 166–174.
52. **Сбруєва А. А.** Передболонський період європейської інтеграції у сфері вищої освіти: етапи розвитку / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 205–207.
53. **Сбруєва А. А.** Питання наукової та академічної доброчесності у Європейському просторі вищої освіти та Європейському науковому просторі / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 142–148.
54. **Сбруєва А. А.** Політична та економічна глобалізація як чинник розвитку вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 60–66.
55. **Сбруєва А. А.** Поняттєвий апарат теми. Законодавча база наукової та інноваційної діяльності у вищій школі України / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 120–122.
56. **Сбруєва А. А.** Регіоналізація (європеїзація) як чинник розвитку вищої освіти в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 67–76.
57. **Сбруєва А. А.** Розвиток університетської освіти в Європі та в Україні / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 43–56.
58. **Сбруєва А. А.** Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 159–166.
59. **Сбруєва А. А.** Студенто-центрований підхід до організації освітнього процесу у вищій школі / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 101–108.

60. **Сбруєва А. А.** Університет в інноваційній системі суспільства / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 130–135.

61. **Сбруєва А. А.** Управління науковою роботою (УНР) сучасного університету (порівняльний аналіз УНР дослідницького та навчального університетів США) / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 135–142.

62. **Сбруєва А. А.** Фандрейзинг як інноваційний підхід до менеджменту вищої школи: американський досвід / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 201–203.

63. **Сбруєва А. А.** Цифровий підхід в інноваційній освітній діяльності вищої школи / А. А. Сбруєва // Так само. – С. 108–119.

Вища освіта і наука в Україні

64. **Бобровська О. Ю.** Удосконалення системи вищої освіти України у формуванні та розвитку людського капіталу: практичні кроки і прикладні аспекти реалізації / О. Ю. Бобровська // Економіка та держава. – Київ, 2021. – № 11. – С. 26–33.

65. **Джаман М. О.** Освіта як фактор формування якості людського потенціалу (теоретико-методологічний аспект) / М. О. Джаман, Н. В. Припуга, О. В. Машталер // Ринок праці та зайнятість населення. – Київ, 2020. – № 2 (62). – С. 61–69.

66. **Додаткові** Можливості та стимули для молодих учених // Вища школа. – Київ, 2021. – № 11 (207). – С. 6.

З листопада 2021 року прийнято зміни до деяких постанов Верховної Ради України щодо нагородження відзнаками Верховної Ради у сфері освіти і науки.

67. **Коваленко С.** Сприяння ІТ-спеціалістам та протидія імміграції через фіктивні шлюби [готується законопроект] / С. Коваленко // Голос України. – Київ, 2022. – 19 січ. (№ 9). – С. 2.

68. **Ковальчук А. Ю.** Кількісна оцінка наукового потенціалу наукових установ України / А. Ю. Ковальчук, Д. М. Квашук // Наука і правоохорона. – Київ, 2021. – № 2 (52). – С. 195–204.

69. **Кремень В.** Василь Кремень: "Освіта – це наріжний камінь цивілізації і культури нації" / В. Кремень ; спілкувався Віктор Ковальський // Юридичний вісник України. – Київ, 2021. – 24–31 груд. (№ 51/52). – С. 4–5.

70. **Новіков В. М.** Освіта в умовах пандемії / В. М. Новіков // Демографія та соціальна економіка. – Київ, 2021. – № 4 (46). – С. 80–97.

71. **Павко А.** Вітчизняна наука та європейські цінності / А. Павко // Голос України. – Київ, 2022. – 18 січ. (№ 8). – С. 8.

72. **Сікорський П.** Проблеми реформування освітньої системи, що є необхідною умовою високої якості освіти / П. Сікорський // Вища школа. – Київ, 2021. – № 11 (207). – С. 59–68

73. **Студентський** квиток у "Дії" // Освіта України. – Київ, 2022. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 2.

74. **Шулікін Д.** Про докторів філософії і вартість акредитації / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, 2022. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 1, 5.

75. **Шулікін Д.** Про докторів філософії і вартість акредитації / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, 2022. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 1, 5.

76. **Chentukov Y.** Educational migration as a factor of Ukraine's integration into the international educational space / Y. Chentukov, T. Nikolenko // Ринок праці та зайнятість населення. – Київ, 2020. – № 2 (62). – С. 31–36.

Визначено, що одним із проявів процесу інтернаціоналізації вищої освіти є зростання обсягів освітньої міграції, яка має свої особливості, пов'язані з напрямом переміщень та адміністративно-територіальним характером.

77. **Malinin V. V.** Open education as a component of the mechanism knowledge management in public governance continuous education system / V. V. Malinin, O. V. Lebid // Public management. – Kiev, 2020. – № 4 (24). – P. 204–216.

Висвітлено світові процеси глобалізації та інформатизації, реформування сфери освіти України, що спонукають до вирішення питання управління знаннями в публічному управлінні.

78. **Semenets-Orlova I. A.** Quality assurance in higher education in Ukraine: an aspect of state regulation / I. A. Semenets-Orlova, N. V. Hrabovenko // Public management. – Kiev, **2020**. – № 5 (25). – P. 223–234.

Забезпечення якості вищої освіти в Україні: аспект державного (де)регулювання.

Якість освіти, академічна доброчесність

79. **Аналіз** відповідності фахових видань, що входять до науко-метричних баз даних, предметній області спеціальності 186 Видавництво та поліграфія / Т. Ю. Киричок, В. А. Баглай, Т. В. Горова, О. П. Сокол, А. О. Комарницька, Ю. В. Сичик // Технологія і техніка друкарства. – Київ, **2021**. – Вип. 1 (71). – С. 4–26.

80. **Благодетелева-Вовк С.** "Доброчесність – це передусім професійність" / С. Благодетелева-Вовк ; спілкувалася Інна Лиховид // День (п'ятниця). – Київ, **2022**. – 14–15 січ. (№ 1/2). – С. 18–19.

"Чим шкодить суспільству плагіат, псевдонаука та ігнорування цінностей" – у розмові зі Світланою Благодетелевою-Вовк, координаторкою антиплагіатної ініціативи "Дисергейт", головою Ради ГО "Точка росту: освіта і наука".

81. **Ілійчук Л.** Моніторинг як важлива складова системи забезпечення якості вищої освіти / Л. Ілійчук // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 73–77.

82. **Семенов О. М.** Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні та академічна культура дослідника / О. М. Семенов // Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти : навч. посіб. / Семенов О. М. ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми, **2021**. – С. 23–29.

83. **Семенов О. М.** Інноваційні підходи щодо формування академічної культури: концептуальні основи / О. М. Семенов // Так само. – С. 142–144.

84. **Семенов О. М.** Інноваційні проекти в умовах університетах / О. М. Семенов // Так само. – С. 52–60.
85. **Семенов О. М.** Культура усного фахового мовлення / О. М. Семенов // Так само. – С. 126–139.
86. **Семенов О. М.** Культура читання наукового тексту. Компресія наукового тексту / О. М. Семенов // Так само. – С. 98–126.
87. **Семенов О. М.** Культурно-освітній простір університету / О. М. Семенов // Так само. – С. 30–33.
88. **Семенов О. М.** Лінгвоперсонологія: теоретичні основи / О. М. Семенов // Так само. – С. 166–171.
89. **Семенов О. М.** Міжнародні організації з питань академічної доброчесності й етичної поведінки в дослідженнях / О. М. Семенов // Так само. – С. 145.
90. **Семенов О. М.** Мовний портрет наукового наставника у вимірах лінгвоперсонології / О. М. Семенов // Так само. – С. 171–185.
91. **Семенов О. М.** Мовнокомунікативна культура дослідника / О. М. Семенов // Так само. – С. 79–86.
92. **Семенов О. М.** Моделі класичного університету та академічна культура університету / О. М. Семенов // Так само. – С. 33–35.
93. **Семенов О. М.** Морально-етичні цінності дослідника / О. М. Семенов // Так само. – С. 145.
94. **Семенов О. М.** Наставництво в освіті і науці / О. М. Семенов // Так само. – С. 160–166.
95. **Семенов О. М.** Наукова доброчесність у науковому середовищі / О. М. Семенов // Так само. – С. 145.
96. **Семенов О. М.** Наукові підходи щодо формування і розвитку мовнокомунікативної культури майбутнього доктора філософії / О. М. Семенов // Так само. – С. 75–79.

97. **Тріщук О. В.** Первинна комунікація з авторами в наукових журналах, індексованих Web of Science / О. В. Тріщук, В. О. Касянчук // Технологія і техніка друкарства. – Київ, 2020. – Вип. 4 (70). – С. 65–71.

98. **Kuznietsova N. S.** Areas of reforming the statutory regulation of academic integrity in Ukraine / N. S. Kuznietsova, I. V. Nazarov, L. V. Yefimenko // Вісник Національної академії правових наук України. – Харків, 2021. – Т. 28, № 3. – С. 176–185.

Правове регулювання академічної доброчесності в Україні.

Вступ до ЗВО, зовнішнє незалежне оцінювання

99. **Дати** випробувань // Освіта України. – Київ, 2022. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 2.

100. **Мінаєва К.** Особливості ЗНО з хімії. Як успішно підготуватися до іспиту й вдало його скласти / К. Мінаєва // Хімія. Шкільний світ. – Київ, 2021. – (№ 11/12) : Підготовка до ЗНО. – С. 6–14.

101. **Особливості** вступу та підготовки магістрів за спеціальністю "Медицина" на основі диплома молодшого спеціаліста / Г. А. Єрошенко, О. Д. Лисаченко, В. П. Білаш, О. В. Кінаш, К. В. Шевченко, А. В. Солод // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, 2021. – Вип. 3 (161). – С. 195–198.

102. **Malec W.** Computer-based testing: a necessary evil or a sensible choice? / W. Malec // The Modern Higher Education review. – Kiev, 2020. – N. 5. – С. 100–113.

Представлені переваги та недоліки комп'ютеризованого тестування з метою з'ясування чи можна рекомендувати такий режим тестування як альтернативу паперовому варіанту.

Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи

103. **Василенко В.** Побудова моделі формування іміджу закладу вищої освіти в Україні / В. Василенко // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2021. – № 11 (304). – С. 18–23.

104. **Вітренко Ю.** Організаційно-правові статуси закладів вищої освіти в умовах сучасної економіки / Ю. Вітренко, В. Ворона // Вища школа. – Київ, 2021. – № 11 (207). – С. 45–58.

105. **Рижко Л. В.** Науковці академічних установ як викладачі та проблеми гуманізації науки та освіти / Л. В. Рижко // Гуманітарні науки і освіта сьогодні : матеріали Читань до Днів науки : зб. доп. наук. конф., 15–18 трав. 2021 р. / НАН України, Центр гуманіт. освіти ; [передслово: Ю. Іщенко ; редкол.: В. Рижко (голова) та ін.]. – Київ, 2021. – С. 40–48.

Про участь науковців академічних установ у навчальному процесі ЗВО.

106. **Шулікін Д.** "Білі плями" у майнових питаннях / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, 2022. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 1, 6–7.

Як використовувати в громаді будівлі закладів освіти, які припинили свою діяльність?

107. **Charchula J.** Institutionalization of science and the social functions of the university – difficulties and opportunities / J. Charchula // The Modern Higher Education review. – Kiev, 2020. – N. 5. – С. 50–61.

Інституціоналізація науки. Соціальні функції університету: труднощі та можливості.

108. **Datsenko T.** Social media and higher education institutions: using social networks to recruit students / T. Datsenko, O. Vyhovska, A. Sinko // The Modern Higher Education review. – Kiev, 2020. – N. 5. – С. 91–99.

Соціальні медіа та заклади вищої освіти: використання соціальних мереж для рекрутингу студентів.

109. **Spirina T.** Social and pedagogical support of students with disabilities in higher education institutions / T. Spirina, B. Grabowska, T. Liakh // The Modern Higher Education review. – Kiev, 2020. – N. 5. – С. 62–71.

Соціально-педагогічна підтримка студентів з інвалідністю у закладах вищої освіти.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

110. **Кабмін** надав статус національного надбання вісьмом унікальним науковим об'єктам // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 5.

До Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, було внесено п'ять унікальних наукових об'єктів, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки: горизонтальний сонячний телескоп Астрономічної обсерваторії Київського національного університету імені Тараса Шевченка; колекція деревних рослин Ботанічного саду імені академіка О. В. Фоміна навчально-наукового центру "Інститут біології та медицини" Київського національного університету імені Тараса Шевченка; фонд стародрукованих, рідкісних та цінних книжкових зібрань Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка; комплекс експериментальних стендів для досліджень та випробувань виробів космічної техніки Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"; давні букові ліси природного заповідника "Розточчя".

111. **Мацибок-Стародуб Н.** Щоб реалізувати підприємницькі здібності / Н. Мацибок-Стародуб // Освіта. – Київ, **2021**. – 27 жовт.–3 лист. (№ 42/44). – С. 3.

30 та 31 жовтня 2021 року в КНУ імені Тараса Шевченка відбувся Science & Business Startup Bootcamp для науковців, стартаперів, компаній, експертів, інвесторів та медіа. Співорганізаторами заходу виступили Міністерство освіти і науки України, Фонд розвитку інновацій (Українського Фонду Стартапів, Ukrainian Startup Fund).

112. **Семенюк Г.** 20 років Храму Слова [Інституту філології] / Г. Семенюк // Освіта. – Київ, **2021**. – 29 верес.–6 жовт. (№ 39/41). – С. 4.

Маріупольський державний університет

113. **Леошко В.** Маріупольський державний університет сприяє формуванню студентського міста / В. Леошко // *Голос України*. – Київ, **2022**. – 21 січ. (№ 11). – С. 4.

Національна академія наук України

114. **Структура** Національної академії наук України // *Країна знань*. – Київ, **2021**. – № 10 (151). – С. 4.

Національна академія наук України є вищою державною науковою організацією України, що є найбільшим центром наукових досліджень в Україні.

115. **НАН і МОН: узгодити позиції** // *Освіта України*. – Київ, **2022**. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 2.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет і президент Національної академії наук України Анатолій Загородній провели робочу зустріч для узгодження діяльності у 2022 році.

Національна академія педагогічних наук України

116. **Обрано** Почесних академіків НАПН України // *Педагогічна газета України*. – Київ, **2021**. – Лист.–Груд. (№ 6). – С. 3.

Національний авіаційний університет

117. **Іванкевич О.** Шляхи підвищення наукометричних показників науковців національного авіаційного університету / О. Іванкевич, В. Вахнович, В. Мазур // *Український педагогічний журнал*. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 99–105.

Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса"

118. **Агапова О. В.** Наукове співробітництво Національного наукового центру "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" із Ризьким університетом імені Страдіня / О. В. Агапова, К. Палкова // Архів кримінології та судових наук. – Харків, **2021**. – № 1. – С. 139–159.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

119. **Контакти** Драгоманівців / прес-служба НПУ ім. М. П. Драгоманова // Освіта. – Київ, **2021**. – 29 верес.–6 жовт. (№ 39/41). – С. 3.

Ректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Віктор Андрущенко та Заступник голови Держекоінспекції Віктор Каницурак підписали Меморандум про співпрацю між установами.

Національний університет "Києво-Могилянська академія"

120. **НаУКМА** і "30 Stars of Ukraine" // Освіта України. – Київ, **2022**. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 4.

Професор НаУКМА Олексій Гарань, за визначенням U.S.-Ukraine Foundation, став лавреатом проєкту "30 Stars of Ukraine" за внесок у просування іміджу України на міжнародному рівні.

Національний університет "Львівська політехніка"

121. **"Операція «термомодернізація»"** // Освіта України. – Київ, **2022**. – 17 січ. (№ 1/2). – С. 3.

Львівська політехніка – серед закладів вищої освіти, які отримують фінансування для термомодернізації будівель у межах першого проєкту "Вища освіта України".

Покращення енергоефективності будівель та зменшення експлуатаційних витрат державних вишів є одним з напрямів проекту.

Національний університет "Острозька академія"

122. **Кадлубович Т.** Міжнародний форум "445 років вищої освіти України" в Національному університеті "Острозька академія" / Т. Кадлубович, Д. Черняк // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 3–4.

Полтавський державний медичний університет

123. **Медичному факультету Полтавського державного медичного університету 50 років: історія, успіхи, перспективи** / В. Г. Принь, М. М. Рябушко, С. М. Білаш, Д. О. Лавренко, О. Д. Саргош // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, **2021**. – Вип. 3 (161). – С. 189–194.

Полтавський університет економіки і торгівлі

124. **Нестуля О.** Варіативні моделі змішаного навчання у вищій школі: досвід ПУЕТ / О. Нестуля, С. Нестуля, Н. Кононец // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 7–20.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

125. **Голиш Г.** Її високошляхетності – Книзі / Г. Голиш // Освіта. – Київ, **2021**. – 27 жовт.–3 лист. (№ 42/44). – С. 4.

Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького має власний музей історії університетської книги.

126. **Голиш Г.** Сенс життя – самовираження / Г. Голиш // Освіта. – Київ, 2021. – 29 верес.–6 жовт. (№ 39/41). – С. 7.

Про доктора біологічних наук, професора Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, заслуженого діяча науки і техніки України Володимира Сергійовича Лизогуба.

Учасники навчально-виховного процесу

Викладачі

127. **Стахів Л.** Формування креативних компетентностей майбутнього вчителя закладів загальної середньої освіти в умовах модернізації вищої школи / Л. Стахів, В. Стахів, С. Волошин // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2021. – № 9 (195). – С. 110–114.

128. **Степанець І.** Науково-методична компетентність науково-педагогічних працівників педагогічних ЗВО у діагностичному вимірі / І. Степанець // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2021. – № 9 (195). – С. 81–88.

129. **Троценко О.** Розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів на заняттях англійської мови у ЗВО / О. Троценко, Н. Пилячик // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2021. – № 9 (195). – С. 124–129.

130. **Харламенко В.** Методологічний аналіз сучасних тенденцій професіоналізації викладача в умовах закладу вищої освіти / В. Харламенко // Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі: монографія / [Н. М. Атрощенко та ін.]; за заг. ред. Г. Л. Єфремової; М-во освіти і науки України, Комунал. заклад, Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Суми, 2021. – С. 64–81.

131. **Юник І. Д.** Перспективні напрями вдосконалення наукового іміджу викладача закладу вищої освіти / І. Д. Юник // Науковий вісник Львівської академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, 2021. – Вип. 10. – С. 141–148.

Студенти

132. **Безлюдна В.** Форми та методи формування національної ідентичності студентської молоді в позааудиторній роботі / В. Безлюдна, В. Мартинюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 6–11.

133. **Васюк О.** Вивчення патріотизму студентської молоді / О. Васюк, С. Виговська, А. Виговський // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 33–38.

134. **Цинк К.** Проблема охорони довкілля в баченні українських студентів / К. Цинк // Історія в рідній школі. – Київ, **2021**. – № 5 (229). – С. 20–26.

135. **Щоб молодь** не шукала кращої долі на чужині // Голос України. – Київ, **2022**. – 21 січ. (№ 11). – С. 3.

Володимир Зеленський створив раду з молодіжних питань та призначив її співголовою народного депутата Олександра Санченка.

Вища освіта: окремі предмети, галузі

136. **Артамощенко В. С.** Методологічний аспект формування професійної кваліфікації офіцерів сил оборони на шляху впровадження нових рівнів військової освіти / В. С. Артамощенко // Наука і оборона. – Київ, **2021**. – № 2. – С. 34–41.

137. **Бєлова М.** До питання формування професійних компетентностей при вивчанні курсу вищої та прикладної математики / М. Бєлова, С. Карташова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 159–167.

138. **Бідасюк Н.** Підготовка до співбесіди з роботодавцем та професійно-орієнтованих випробувань англійською мовою / Н. Бідасюк // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 21–30.

139. **Бондар О. П.** Методика прикладного спрямування математики в авіаційному закладі вищої освіти / О. П. Бондар, О. В. Задорожна, І. Л. Якуніна

// Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021**. – Вип. 10. – С. 13–19.

140. **Борисенко А.** Підручник "Терапевтична стоматологія": особливості підготовки та використання у навчальному процесі / А. Борисенко // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 85–94.

141. **Вагіна Н.** Студентоцентрованість комп'ютерної підтримки навчання комплексного аналізу майбутніх учителів математики / Н. Вагіна, В. Коваленко, О. Онуфрієнко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 187–202.

142. **Варнавська І.** Проблеми формування комунікативної компетентності здобувачів економічних спеціальностей / І. Варнавська // Український педагогічний журнал. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 116–122.

143. **Використання** мультимедійних технологій в навчальному процесі під час дистанційного навчання / О. Ю. Андріянова, Л. Ф. Каськова, Н. В. Янко, П. І. Яценко // Вісник проблем біології і медицини. – Полтава, **2021**. – Вип. 3 (161). – С. 181–184.

144. **Волкова Н. В.** Провідні тенденції та психолого-педагогічні умови формування професіоналізму інженера-педагога у галузі харчових технологій в системі університетської освіти / Н. В. Волкова // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 64–78.

145. **Гарбар Є.** Структурно-функціональна модель системи виховання громадянської відповідальності майбутніх офіцерів військових закладів вищої освіти / Є. Гарбар // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 5/6 (191/192). – С. 160–166.

146. **Герасименко Л. С.** Шляхи мотивації до навчання іноземних мов майбутніх авіаційних фахівців в умовах дистанційної освіти / Л. С. Герасименко, С. М. Муравська, О. М. Підлубна // Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021**. – Вип. 10. – С. 107–113.

147. **Гончарова Є.** Застосування інноваційних засобів навчання в умовах сьогодення / Є. Гончарова, О. Беляєва // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021.** – № 7/8 (193/194). – С. 99–103.

148. **Грона Н.** Гнучкі уміння (soft skills) у курсі вивчення методики навчання української мови: зміст, формування, детермінація / Н. Грона // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021.** – Вип. 2. – С. 218–226.

149. **Грубінко А.** Методика організації індивідуальної навчально-дослідницької роботи студентів (НДРС) (на прикладі історико-правових дисциплін) / А. Грубінко // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, **2021.** – Вип. 2 (26). – С. 29–35.

150. **Депчинська І. А.** Застосування прогресивних ідей минулого в сучасній освітній практиці вивчення іноземних мов / І. А. Депчинська // Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021.** – Вип. 10. – С. 149–154.

151. **Ефективність** тестування як методу педагогічного контролю майбутніх фахівців з вищою освітою / Р. М. Горбатюк, С. В. Сіткар, Т. В. Сіткар, С. А. Коновальчук, Н. В. Бурега // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021.** – Vol. 13. – С. 80–95.

152. **Жерновникова О. А.** Методика формування готовності студентів-математиків до вивчення математичних дисциплін / О. А. Жерновникова, Ю. С. Простакова // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021.** – Vol. 13. – С. 110–124.

153. **Ісаєва О.** Вектор реформування вищої освіти в умовах глобалізації / О. Ісаєва // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021.** – № 7/8 (193/194). – С. 29–32.

154. **Кадлубович Т.** Філософія в інформаційному суспільстві / Т. Кадлубович, Д. Черняк // Вища школа. – Київ, **2021.** – № 11 (207). – С. 75–84.

155. **Карасьова О. В.** Формування англомовної компетентності майбутніх фармацевтів / О. В. Карасьова // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 138–151.

156. **Колісник-Гуменюк Ю.** Особливості підготовки вчителів мистецтвознавства у закладах вищої освіти України / Ю. Колісник-Гуменюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 38–42.

157. **Кравченко Л.** Шляхи формування STEM-компетентностей здобувачів природничої освіти / Л. Кравченко, Н. Кравченко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 247–254.

158. **Кравчук М.** Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників / М. Кравчук, О. Грицан // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, **2021**. – Вип. 2 (26). – С. 42–48.

159. **Красножон О.** Комп'ютерно-орієнтовані елементи навчання математичних дисциплін майбутніх учителів математики / О. Красножон, В. Мацюк // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 255–262.

160. **Кухар Л. О.** Роль медіаграмотності в освітній галузі в умовах пандемії / Л. О. Кухар // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 152–166.

161. **Литвин В.** Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів вищої освіти: контент-аналіз поняття, принципи побудови, форми та методи реалізації / В. Литвин // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 9 (195). – С. 93–100.

162. **Ляска О.** Оцінювання ефективності технологій викладання в умовах дистанційної освіти / О. Ляска, Н. Чаграк, Т. Стриженко // Український педагогічний журнал. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 106–115.

163. **Ляховська Ю.** Методологічні підходи до формування громадянської культури в майбутніх учителів іноземної мови / Ю. Ляховська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 146–153.

164. **Масляк П.** Військова освіта в умовах переходу до контрактної армії / П. Масляк, Б. Шуліка // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 11 (207). – С. 69–74.

165. **Мицик Г.** Використання назв професійних кваліфікацій в освітньо-професійних програмах 016.01 – логопедія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Г. Мицик, М. Пришляк // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 36–49.

166. **Опольська А. В.** Акредитація освітніх програм зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями): виклики й перспективи / А. В. Опольська, О. Ф. Усик // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 167–190.

167. **Петрова Т. О.** Українська термінографія для закладів вищої освіти і її критика / Т. О. Петрова // Лінгвістичні дослідження. – Харків, **2021**. – Вип. 55. – С. 76–90.

168. **Писміченко О.** Мобільно-розвивальні засоби формування художньо-образного мислення у студентів художньо-педагогічних факультетів (на основі створення міні гобелену та пластики малих форм) / О. Писміченко, З. Борисюк // Український педагогічний журнал. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 45–50.

169. **Подласов С.** Засоби і методика online навчання фізики в технічному університеті / С. Подласов, О. Матвійчук // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 272–280.

170. **Редзюк Н. П.** Теоретичні аспекти формування цифрової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання (сфера обслуговування) у процесі професійної підготовки / Н. П. Редзюк, В. В. Різник // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 218–231.

171. **Рижиков В.** Розробка моделі формування готовності майбутніх військових психологів до вирішення конфліктних ситуацій у професійній діяльності

/ В. Рижиков, А. Юрков // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 43–47.

172. **Розман І.** Педагогічна біографістика: шляхи розвитку творчого потенціалу майбутніх педагогів / І. Розман, І. Западинська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 9 (195). – С. 56–59.

173. **Рябовол Л. Т.** Студентоцентроване навчання: поняття, вимоги, шляхи реалізації / Л. Т. Рябовол // Науковий вісник Львівської академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021**. – Вип. 10. – С. 55–63.

174. **Савка І. В.** Методологічні засади системи підготовки майбутніх перекладачів у закладах вищої освіти на засадах інтеграції / І. В. Савка // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 246–261.

175. **Савченко О.** Цифрові технології в дистанційному навчанні англійської мови студентів ЗВО / О. Савченко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 9 (195). – С. 66–71.

176. **Слуцький Я.** Перспективні напрями розвитку адаптаційної системи підготовки іноземних студентів в українських закладах вищої освіти / Я. Слуцький // Український педагогічний журнал. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 24–34.

177. **Сміян Н.** Програма стажування молоді в апараті парламенту є вигідною для всіх сторін / Н. Сміян // Голос України. – Київ, **2022**. – 18 січ. (№ 8). – С. 2.

178. **Собченко Т. М.** Особливості навчання студентів-філологів в умовах інформатизації та цифровізації вищої освіти / Т. М. Собченко // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 278–290.

179. **Тернавська Л.** Реалізація індивідуального підходу в процесі самостійної роботи студентів немовних закладів вищої освіти / Л. Тернавська, Р. Келембет // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 297–304.

180. **Точиліна Т.** Сучасні підходи до створення підручника з медичної та біологічної фізики для студентів медичного університету / Т. Точиліна, А. Точилін, І. Філіппенко // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 313–320.

181. **Турчин А.** Коучинг як форма активного навчання на заняттях з іноземної мови / А. Турчин, І. Цар // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 321–329.

182. **У Юеюань** Психолого-педагогічна характеристика та функції іміджу майбутніх молодших бакалаврів-журналістів / У Юеюань // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 291–302.

183. **Усик Л.** Формування професійної компетентності студентів у процесі вивчення англійської мови за професійним спрямуванням / Л. Усик, В. Чорна, О. Петухова // Український педагогічний журнал. – Київ, **2021**. – № 3. – С. 51–57.

184. **Формування** готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі першої педагогічної практики / В. Ачкан, К. Власенко, І. Лов'янова, С. Волков // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 141–149.

185. **Цзі Іпін.** Методи формування цифрової компетентності майбутніх викладачів мистецьких дисциплін в закладах вищої освіти КНР / Цзі Іпін // Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav, **2021**. – Vol. 13. – С. 125–137.

186. **Цюприк А. Я.** Інтерактивне навчання в контексті самостійної діяльності студентів закладів вищої освіти / А. Я. Цюприк // Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021**. – Вип. 10. – С. 70–76.

187. **Чжоу Тінтін.** Культурна компетентність як результат фахової підготовки вчителів музичного мистецтва / Чжоу Тінтін // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 5/6 (191/192), травень–червень. – С. 177–182.

188. **Швардак М. В.** Кейс-технології в системі підготовки майбутніх керівників закладів освіти до застосування технологій педагогічного менеджменту / М. В. Швардак // Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький, **2021**. – Вип. 10. – С. 135–140.

189. **Шевчук О.** Юридичні клініки в механізмі дуальної освіти: аналіз результатів педагогічного експерименту / О. Шевчук, І. Юркевич // Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль, **2021**. – Вип. 2 (26). – С. 69–76.

190. **Школа О.** Системно-діяльнісний підхід у навчанні теоретичної фізики в педагогічному університеті / О. Школа // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2 – С. 341–349.

191. **Шут М.** Інноваційний потенціал наукових досліджень на базі педагогічних університетів в освітньому процесі з фізики / М. Шут, Л. Благодаренко, Т. Січкара // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С. 350–357.

192. **Яремчук Н.** Педагогічні умови формування віртуального освітнього простору закладу вищої освіти / Н. Яремчук, Н. Сениця // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 54–61.

193. **Ярушак М.** Застосування компетентнісного підходу у процесі підготовки фахівців закладів вищої освіти / М. Ярушак // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 9 (195). – С. 47–51.

194. **Яців С.** Методичні аспекти процесу формування іншомовної компетентності майбутніх учителів англійської мови (у контексті "Загальноєвропейських рекомендацій") / С. Яців // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 7/8 (193/194). – С. 108–113.

195. **Chaika O.** Environmental approach in higher education for polyculturalism language instruction / O. Chaika, M. Pace // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 9 (195). – С. 52–55.

Досліджується освітнє середовище у світлі виховання полікультурності, включаючи питання мультикультурності, у процесі навчання іноземних мов, фахових мов включно, у закладах вищої освіти.

196. **Experience** in using distance learning systems at universities of Ukraine and Mexico / G. Aliksieieva, N. Kravchenko, O. Kuzminska, L. Horbatiuk // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки. – Бердянськ, **2021**. – Вип. 2. – С.11–27.

Розглянуто основні дидактичні принципи дистанційної та традиційної форм навчання.

197. **Horban O.** Videogames as means of increasing students' motivation / O. Horban, M. Maletska // The Modern Higher Education review journal. – Kiev, **2019**. – N. 4. – С. 66–74.

Розглянуті можливості використання відеоігор в навчальному процесі з метою підвищення мотивації студентів.

198. **Synergetic** principles of modernization of teaching natural disciplines forms in higher medical education / A. Chalyi, O. Sysoiev, K. Chalyu, I. Kryvenko, A. Kryshchop, B. Koval // The Modern Higher Education review : international journal. – Kiev, **2020**. – N. 5. – С. 31–38.

Синергетичні засади модернізації форм навчання природничих дисциплін у вищій медичній освіті.

Управління в системі вищої освіти та ЗВО

199. **Луценко С.** Методологічні засади державного управління в умовах модернізації сучасної системи освіти / С. Луценко // Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі : монографія / [Н. М. Атрощенко та ін.] ; за заг. ред. Г. Л. Єфремової ; М-во освіти і науки України, Комун. заклад, Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Суми, **2021**. – С. 81–98.

200. **Gladushyna O.** Education under conflict: crisis management at displaced universities in Ukraine / O. Gladushyna // The Modern Higher Education review. – Kiev, **2019.** – N. 4. – С. 75–85.

Управління університетами зі Східної України на різних стадіях кризи в умовах конфлікту.

**Список книжкових видань, матеріали з яких уміщено в огляді
(монографії, підручники, навчальні посібники, матеріали
конференцій тощо)**

Гуманітарні науки і освіта сьогодні : матеріали Читань до Днів науки : зб. доп. наук. конф., 15–18 трав. 2021 р. / НАН України, Центр гуманіт. освіти ; [передслово: Ю. Іщенко ; редкол.: В. Рижко (голова) та ін.]. – Київ : ЦГО НАН України, **2021**. – 176 с.

Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі : монографія / [Н. М. Атрощенко та ін.] ; за заг. ред. Г. Л. Єфремової ; М-во освіти і науки України, Комунал. заклад, Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, **2021**. – 443, [1] с. : іл., табл.

Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти = Comparative higher education: national, european and global contexts : навч. посібник / Сбруєва А. А. ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, **2021**. – 315 с. : іл., табл.

Семенов О. М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти = Researcher's academic culture: european and national contexts : навч. посібник / Семенов О. М. ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, **2021**. – 215, [1] с. : іл., табл.

Тарабан Ю. В. Євроінтеграційний потенціал теологічної освіти: досвід університетів Німеччини та України / Тарабан Юрій Валентинович, Сбруєва Аліна Анатоліївна ; за заг. ред. М. А. Бойченко ; М-во освіти і науки України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, **2021**. – 250, [1] с. : іл., табл.

Список видань, матеріали з яких уміщено в огляді

Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Київ,

2021. – Вип. 147.

Актуальні проблеми правознавства. – Тернопіль,

2021. – Вип. 2 (26).

Архів кримінології та судових наук. – Харків,

2021. – № 1.

Вища школа. – Київ,

2021. – № 11 (207).

Вісник Книжкової палати. – Київ,

2021. – № 11 (304).

Вісник Національної академії правових наук України. – Харків,

2021. – Т. 28, № 3.

Вісник проблем біології і медицини. – Полтава,

2021. – Вип. 3 (161).

Голос України. – Київ,

2021. – 18 лист. (№ 218); 29 груд. (№ 248); 5 січ. (№ 1); 6 січ. (№ 2);

18 січ. (№ 8); 19 січ. (№ 9); 21 січ. (№ 11).

Демографія та соціальна економіка. – Київ,

2021. – № 4 (46).

День (п'ятниця). – Київ,

2022. – 14–15 січ. (№ 1/2).

Економіка та держава. – Київ,

2021. – № 11.

Інформаційний збірник для освітян. – Київ,

2021. – № 11; № 12.

Історія в рідній школі. – Київ,

2021. – № 5 (229).

Країна знань. – Київ,

2021. – № 10 (151).

Лінгвістичні дослідження. – Харків,

2021. – Вип. 55.

Молодь і ринок. – Дрогобич,

2021. – № 5/6 (191/192); № 7/8 (193/194); № 9 (195).

Наука і оборона. – Київ,

2021. – № 2.

Наука і правоохорона. – Київ,

2021. – № 2 (52).

Науковий вісник Льотної академії. Педагогічні науки. – Кропивницький,

2021. – Вип. 10.

Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету.

Педагогічні науки. – Бердянськ,

2021. – Вип. 2.

Освіта. – Київ,

2021. – 29 верес.–6 жовт. (№ 39/41); 27 жовт.–3 лист. (№ 42/44).

Освіта України. – Київ,

2022. – 17 січ. (№ 1/2).

Педагогічна газета України. – Київ,

2021. – Лист.–Груд. (№ 6).

Ринок праці та зайнятість населення. – Київ,

2020. – № 2 (62).

Технологія і техніка друкарства. – Київ,

2020. – Вип. 4 (70);

2021. – Вип. 1 (71).

Український педагогічний журнал. – Київ,

2021. – № 3.

Урядовий кур'єр. – Київ,

2021. – 31 груд. (№ 252);

2022. – 11 січ. (№ 3); 13 січ. (№ 5); 19 січ. (№ 10).

Хімія. Шкільний світ. – Київ,

2021. – (№ 11/12) : Підготовка до ЗНО.

Юридичний вісник України. – Київ,

2021. – 24–31 груд. (№ 51/52).

Professional education: methodology, theory and technologies. – Pereiaslav,

2021. – Vol. 13.

Przegląd socjologiczny. – Lodz,

2020. – Т. 69/4.

Public management. – Kiev,

2020. – № 4 (24); № 5 (25).

Sententiae. – Вінниця,

2021. – Т. 40, № 2.

The Modern Higher Education review journal. – Kiev,

2019. – N. 4.

2020. – N. 5.